Në bazë të nenit 55 alinea 1 në Ligjin për organizimin dhe punën e organeve të drejtorisë shtetërore (" Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11), si dhe në bazë të nenit 50 alinea 6 e Ligjit për arsim fillor (" Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr.161/2019) Ministri i Arsimit dhe Shkencës solli program të shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore histori për klasat e VI në arsimin fillorë nnëntëvjeçar.

1. Hyrje

Programi i shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore histori bazohet në qëllimet të parapara me programin për lëndën mësimore e cila realizohet në përputhje me planin mësimorë i miratuar për realizim në kushte të zakonshme.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore të caktuara të cilat duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, me ç'rast respektohet fondi javor i orëve I përcaktuar në programin e rregullt, respektivisht lënda mësimore me 2 orë në javë respektivisht 64 orë në vit sipas programit të shkurtuar.

Mësimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore sipas programit të shkurtuar udhëhiqet nga qëllimet, nocionet e caktuara, metodat dhe aktivitetet të përcaktuara në programin e rregullt mësimorë.

Lënda e historisë zë vend të rëndësishëm në procesin edukativo arsimorë në arsimin fillorë nëntëvjeçar për faktin sepse me te synohet që nxënësit të përvetësojnë dituritë themelore të sistematizuara dhe të vërtetuara në mënyrë shkencore. Ata duhet të fitojnë kuptime themelore për të kaluarën dhe të tanishmen e historisë dhe qytetërimeve dhe për etapat kryesore të tyre. Mësimi I historisë duhet të ndihmojë në krijimin e vetëdijes dhe qëndrimeve pozitive tek nxënësit për ngjarje të caktuara të historisë, për lëvizje e personalitete të ndryshme të cilët dallohen në përpjekjet e vazhdueshme për demokraci dhe për liritë të drejtat e njeriut.

Mësimi i historisë gjithashtu kontribuon në ndërtimin e sistemit të vlerave në drejtim të raportit ndaj popullit dhe shtetit të tij, ndaj popujve dhe shteteve tjera, të u ndihmon të rinjëve ta kuptojnë të tanishmen në dritën e të së kaluarës dhe gjithë asaj që paraqet e arritur civilizuese në frymën e vlerave qytetare dhe demokratike, si dhe ta thellojnë interesin e tyre për mësimin e mëtejmë të ngjarjeve dhe proceseve historike.

2. Paqyrë e temave dhe përmbajtjeve mësimore

Tema: HYRJE 4+4=8

Tema përpunohet me 4 orë përmbajtje të reja +4 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore zgjatë 30 minuta

Përmbajtjet

1. Historija dhe rëndësia e saj (Ndarja dhe periodizimi i histories; Mënyra e llogaritjes së kohës tek popujt e vjetër; Burimet historike dhe rëndësia e tyre)

Tema : PARAHISTORIA 5+4=9

1. Paraqitja e njeriut
2. Jeta e njeriut në kohën e gurit dhe kohën e metaleve
3. Besimet e njerëzve në bashkësitë më të vjetra
4. Gadishulli Ballkanik dhe Maqedonia

Tema : CIVILIZIMET E PARA NË LINDJEN E LASHTË 4+3=7

Tema përpunohet me 4 orë përmbajtje të reja +3 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të realizohet në kohë prej 30 minutash.

Përmbajtjet:

1. Civilizimet më të vjetra (Kina; India; Mesopotamia; Egjipti)
2. Egjipti i vjetër
3. Kultura dhe besimet e popujve në Lindjen e Vjetër.

Tema: GADISHULLI BALLKANIK NË KOHËN E VJETËR 6+5=11

Tema përpunohet me 6 orë përmbajtje të reja +5 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të realizohet në kohë prej 30 minutash.

Përmbajtjet:

1. Helada
2. Sparta dhe Athina
3. Kultura e helenëve
4. Ilirët
5. Mbretëritë ilire
6. Kultura e ilirëve

Tema: MAQEDONIA NË KOHËN E VJETËR 6+5=11

Tema përpunohet me 6 orë përmbajtje të reja +5 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të realizohet në kohë prej 30 minutash.

Përmbajtjet:

1. Shteti i Maqedonisë deri te Filipi II.
2. Shteti i Maqedonisë në kohën e Filipit II
3. Shteti i Maqedonisë në kohën e Aleksandrit III të Maqedonisë
4. Aleksandri i III i Maqedonisë
5. Kultura e maqedonasëve
6. Periudha helenistike

Tema : ROMA E VJETËR 5+4=9

Tema përpunohet me 5 orë përmbajtje të reja +4 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të realizohet në kohë prej 30 minutash.

Përmbajtjet :

1. Krijimi i Shtetit romak
2. Fuqizimi dhe zgjerimi i Shtetit romak
3. Luftërat e brendshme në Shtetin romak
4. Kultura romake
5. Paraqitja e krishterimit

Tema : NDIKIMI I PERANDORISË ROMAKE NË GADISHULLIN BALLKANIK 5+4=9

Tema përpunohet me 5 orë përmbajtje të reja +4 orë për ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të realizohet në kohë prej 30 minutash.

Përmbajtjet:

1. Zgjërimi I Perandorisë Romake në Gadishullin Ballkanik dhe në Maqedoni
2. Rezistenca e popujve ballkanik ndaj Perandorisë Romake.
3. Paraqitja dhe përhapja e krishterimit në Ballkan dhe Maqedoni
4. Kultura në kohën e sundimit romak
5. Rënia e Perandorisë Romake

3.Rekomandime didaktike

Realizimi i programit mësimorë të historisë i dedikuar për nxënësit e klasës së VI mbështetet parasegjithash në mundësitë zhvillimore, moshës, aftësitë dhe interesat e nxënësve. Përmbajtjet mësimorë mësohen nëpërmjet historisë së jetës së përditëshme, kulturës, traditave e jo nëpërmjet luftërave. Mësimdhënësi i nxit nxënësit që të njihen dhe t'i kuptojnë proceset historike, ndërkaq nuk insiston në mbamendje të fakteve të të gjitha datave për periudhën e caktuar historike.

Ky program mësimorë është i strukturuar në mënyrë që të nxitë tek nxënësit zhvillim të integruar në të kuptuarit e zhvillimit shoqërorë në periudha të caktuara historike, ndërkaq qëllimet, përmbajtjet dhe aktivitetet janë të komponuar për ndërlidhje reciproke të përmbajtjeve të caktuara me lëndët mësimore të grupit të shkencave shoqërore (gjuhë amëtare, arsim figurativ, muzikorë, gjeografi, shoqëri, arsim qytetarë etj.).

Rekomandimet për fondin vjetorë të orëve janë të dhëna vetëm si orientim së bashku me qëllimet konkrete dhe temat/përmbajtjet. Mësimdhënësi i lëndës gjatë realizimit të programit nuk është i kufizuar në shpërndarjen e temave dhe përmbajtjeve, pra ate mund ta bëjë në përputhje me nevojat dhe rrethanat e caktuara duke u mbështetur në kreativitetin vetanak në përdorimin ndryshe të orëve sipas vlerësimit të të arriturave të nxënësve të tij d.m.th sipas ndryshimit në kualitetin e diturive dhe aftësive të cilat i arrijnë ata (nxënësit).
Mësimdhënësi do të shfrytëzojë mjete ndihmëse mësimore të cilat janë të parashtruara në programin e rregullt mësimorë.
Sipas qëllimeve të parashtruara të programit mësimorë, mësimdhënësi gjatë procesit mësimorë rregullisht i ndjek dhe i vlerëson dituritë dhe të arriturat e nxënësve si dhe i siguron dëshmitë për aktivitetet e tyre, motivimin për mësim etj. Kjo komponentë është pjesë përbërse e themelore e planifikimit të mësimdhënësit për mësim dhe mësimnxënie. Për kontrollimin dhe vlerësimin e të arriturave të nxënësve në kuadër të materialit dhe temave mësimore të parashtruara në programin mësimorë, mësimdhënësi duhet patur parasysh komponentet vijuese: të shprehurit me gojë, prezentimet, fletëzat mësimore, kuizet, loja me role, debate, ese etj.

4. **Normativi për kuadrin mësimorë**

Program ii shkurtuar mësimorë e realizon mësimdhënësi në pajtim me normativin për kuadrin mësimorë të përcaktuar në programin e rregullt mësimorë.

Programin e shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore histori për klasën e VI në arsimin fillorë nëntëvjeçarë për vitin shkollorë 2020/2021 e miratoi

Ministri

Milla Carevska